

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Charles Dickens

Poveste de Crăciun

Ilustrații de
Arthur Rackham

Traducere de
Ioana Soroceanu

Capitolul 1
Fantoma lui Marley / 5

Capitolul 2
Primul Spirit / 36

Capitolul 3
Cel de-al Doilea Spirit / 63

Capitolul 4
Ultimul dintre cele Trei Spirite / 100

Capitolul 5
Sfârșitul / 123

- Și acum? întrebă Scrooge arțăgos și rece ca întotdeauna.
- Ce vrei de la mine?

Capitolul 1 Fantoma lui Marley

I NCĂ de la început trebuie lămurit că Marley era mort. În această privință nu există niciun dubiu. Certificatul său de deces a fost semnat de preot, copist, dricar și de bocitorul principal. Și Scrooge l-a semnat. Iar semnătura lui Scrooge reprezenta o valoare la Bursa din Londra, pe orice act ar fi fost pusă aceasta.

Batrânul Marley era înțepenit, întocmai ca un cui într-o scândură.

Dar stai! Nu vreau să spun că așa ști, din propria experiență, ce înseamnă să fii înțepenit precum cuiul în scândură. Înclin să cred că, dintre toate piesele găsite într-o fierărie, cea mai moartă este cuiul. Înțelepciunea strămoșilor noștri depinde de această comparație; mâinile mele murdare nu o vor perturba, căci toată țara va avea de suferit.

Așadar, dați-mi voie să repet, cu hotărâre, că Marley era înțepenit precum un cui într-o scândură.

Scrooge știa că a murit? Bineînțeles că știa. Cum se putea altfel? Fuseseră parteneri de nu știu câți ani. Scrooge a fost unicul lui executor testamentar, unicul lui administrator, unicul lui împuternicit, unicul lui succesor, unicul lui prieten și unicul îndoliat. Însă nici măcar Scrooge nu era prea afectat de acest eveniment trist. Fiind un excelent om de afaceri a făcut un târg profitabil în ziua înmormântării. Menționând înmormântarea lui Marley, revin la punctul de la care am pornit. Nu există niciun dubiu că Marley era mort. Acest lucru trebuie înțeles foarte clar, altfel nu se poate ajunge la partea frumoasă a poveștii pe care urmează să o spun. Dacă nu eram ferm convinși că tatăl lui Hamlet murise înainte de începerea piesei, nu ne-ar fi părut mai remarcabilă plimbarea sa pe timp de noapte, prin vântul de răsărit, pe meterezele castelului său, decât rezeala pe întuneric și vânt, a unui oricare alt domn aflat la vârsta mijlocie, către, să zicem, curtea bisericii Sfântul Paul, pentru a buimăci mintea plăpândă a fiului său.

Scrooge nu a șters niciodată numele bătrânului Marley de pe firmă. Acolo rămăsese, după ani întregi, deasupra intrării: Scrooge și Marley. Firma fusese cunoscută cu numele Scrooge și Marley. Câteodată persoanele nou-venite în firmă îl numeau Scrooge pe Scrooge alte ori îl numeau Marley, el oricum răspundea la ambele nume. Pentru el oricum nu conta.

O! Dar era extraordinar de zgârcit acest Scrooge! Un păcătos mai strângător și hrăpăreț nici că s-a mai pomenit!

Sever și înverșunat ca o cremene care nu a iscat vreodată o scânteie, ursuz, secretos și complet închis în sine. Răceala pe care o emana îi alterase până și vechile sale trăsături, îi ciupise nasul ascuțit, îi scorjise obrazul și îi asprise toată fața. Îi înroșise ochii și îi învinișise buzele subțiri. Până și cuvintele sale usturătoare ieșeau din gâtlee precum un scrâșnet. Creștetul său părea acoperit de o brumă înghețată, la fel și sprâncenele și bărbia sa întepenită. Oriunde se afla, purta cu el această răceală. Pe timpul verii, își răcorea biroul cu ea, iar de Crăciun nu se dezgheța nici măcar cu un grad. Căldura și frigul nu îl afectau câtuși de puțin. Niciun vânt nu putea biciui mai tare, zăpada care se tot așternea nu era mai hotărâtă, până și ploaia torențială părea mai ușor de înduplecat decât el. Chiar și cea mai aspră vreme pălea în comparație cu omul acesta. Cele mai puternice ploi, ninsori, grindine și lapovițe aveau chiar o calitate față de el. Și anume, se pogorau cu grație. Scrooge nu era în stare de așa ceva.

Nimeni nu se bucura să îl întâlnească pe stradă, darămite să-l întrebe cu bucurie: „Ce mai faci, dragul meu Scrooge? Pe când o vizită?“. Niciun cerșetor nu cerea nimic de la el, copiii nu îl întrebau cât e ceasul, nu s-a pomenit vreun bărbat sau vreo femeie care să îl întrebe cum se poate ajunge într-un anumit loc. Până și câinii orbilor păreau că îl simt. Și când se apropia, își trăgeau stăpânii spre intrânduri sau în curțile caselor, gudurându-se ca și cum ar spune: „Mai bine fără ochi decât cu ochi rău, stăpânul meu!“.

Dar lui Scrooge oricum nu îi păsa! Ce îi plăcea cel mai mult era să pășească pe lângă căile aglomerate ale vieții,

ținând la distanță orice semn al omeniei. Orice altă abordare ar fi fost considerată drept „nebie“, pentru cei care gândesc ca Scrooge.

Cândva, în Ajunul Crăciunului, una din cele mai frumoase zile ale anului, bătrânul Scrooge se afla, ca de obicei, în biroul său, ocupându-se de contabilitate. Era o zi friguroasă, mohorâtă și cețoasă pe deasupra. El putea auzi oamenii de afară, grăbindu-se în sus și în jos, frecându-și mâinile și scuturând din picioare pe pavaj, pentru a se putea încălzi. Ceasurile din oraș tocmai ce bătuseră de ora trei, dar deja se înserase de-a binelea. Lumina nu a apărut toată ziua și lumânările care pâlpâiau din birourile învecinate se vedeau ca niște pete rumene în atmosfera densă și cafenie. Ceața se revărsa prin fiecare gaură de cheie și prin fiecare crăpătură, fiind atât de deasă încât făcea casele învecinate să pară niște fantome, deși curtea dintre ele era una dintre cele mai înguste cu putință. Văzând un nor atât de întunecos coborându-se, ascunzând totul sub el, ai fi putut crede că Natura e încercată din greu și că pregătește ceva nemaipomenit.

Ușa de la biroul lui Scrooge era deschisă, pentru a-l putea urmări pe copistul său, care transcria scrisori dincolo, în cămăruța sa lugubră, asemănătoare unei celule. În birou ardea un foc destul de mic, însă în camera copistului ardea unul atât de mic, încât puteai să crezi că este doar un singur tăciune. Focul nu se putea întezi însă, deoarece Scrooge ținea lada cu cărbuni în birou. Copistul intrase atât de hotărât cu lopata pentru a lua cărbuni, încât Scrooge se gândi că trebuie să-l trimită acasă. În cele din urmă, a

foșt nevoit să se înfășoare în șalul său alb și să se încălzească la lumina lumânării, dar cu toată imaginația lui nu i-a reușit.

— Crăciun fericit, unchiule! Dumnezeu să te binecuvânteze! se auzi o voce jovială.

Era vocea nepotului lui Scrooge, care se năpustise asupra lui în birou, atingerea acestuia fiind prima indicație a prezenței sale intempestive.

— Pe naiba! spuse Scrooge. O porcărie!

Nepotul se încălzise atât de tare în urma mersului vioi prin ceață și frig, încât chipul lui rumen începuse să radieze. Avea o înfățișare plăcută, ochii îi străluceau și respirația sa lăsa aburi în camera rece.

— Cum să fie Crăciunul o porcărie, unchiule? Preciș nu crezi așa ceva.

— Ba da! spuse Scrooge. Auzi la el: *Crăciun fericit!* Cu ce drept ești tu fericit? Ce motive ai să fii fericit? Ești un amărât.

— Ei, aș! spuse vesel nepotul. Dar tu cu ce drept ești posomorât? Ce motive ai să fii atât de ursuz? Ești foarte avut.

În lipsa unei replici pe moment, Scrooge s-a mulțumit să arunce un „pe naiba“, urmat de „o porcărie“.

— Nu fii supărat, unchiule! spuse nepotul.

— Dar cum să fiu? răspunse unchiul. Când văd în ce lume trăiesc, plină de neghiobi! Crăciun fericit! Pe naiba fericit! Ce reprezintă Crăciunul pentru tine, afară de perioada în care trebuie să plătești dări fără să ai cu ce? Perioada în care realizezi că ai mai îmbătrânit cu un an, dar nu

ești cu o oră mai tânăr? Și perioada în care vezi că ai rămas lefter după ce ți-ai făcut bilanțul ultimelor douăsprezece luni? Dacă ar fi după mine, continuă Scrooge cu indignare, fiecare idiot care umblă cu „Crăciun fericit“ în glas, ar trebui fiert în propria-i budincă și îngropat cu un țărăș veșnic verde înfipt în inimă¹. Așa îi trebuie!

— Unchiule! insistă nepotul.

— Nepoate! răspunse dur unchiul. Ține-ți Crăciunul cum dorești și lasă-mă să-l țin cum vreau!

— Ține-l! repetă nepotul. Dar tu nu îl ții deloc!

— Atunci lasă-mă să nu îl țin deloc! spuse Scrooge. De parcă ție ți-o fii priit. Nu ți-a adus nicio fericire vreodată.

— Îndrăznesc să spun că sunt multe lucruri care m-ar fi făcut fericit, dar nu am știut să mă bucur de ele, răspunse nepotul, și printre ele se numără și Crăciunul. Mereu am considerat perioada Crăciunului, pe lângă aspectul sfânt legat de originea și denumirea sa, ca pe un timp minunat. Un prilej nemaipomenit de a fi milostiv, iertător și bucuos. Singura perioadă a anului în care bărbații și femeile par a-și deschide inimile încuiate și îi privesc pe cei mai năpăstuiți ca pe camarazi pe același drum către lumea cealaltă, nu ca pe alte creaturi care se îndreaptă cine știe unde. În cele din urmă, unchiule, deși nu mi-a adus niciun beneficiu în buzunar, cred în continuare că mi-a priit și-mi va prii și de acum înainte, de aceea spun: „Domnul să-l binecuvânteze!“.

¹ Țărăș înfipt în inimă – Până în 1623 în Anglia, orice criminal sau sinucigaș era îngropat cu un țărăș înfipt în inimă. (*n. tr.*)

Copistul, a început să aplaude fără a-și da seama, din cămăruța sa. În clipa în care a realizat necuviința gestului său, s-a dus să atâțe focul, reușind să stingă până și ultima scânteie firavă pentru totdeauna.

— Dacă mai aud un zgomot de la tine, zise Scrooge, n-ai decât să rămâi cu Crăciunul tău și fără slujbă! Da, ești un orator desăvârșit, domnule, continuă el îndreptându-se către nepot. Mă întreb cum de nu ai ajuns în Parlament.

— Nu te mânia, unchiule! Mai bine vino să iei masa cu noi mâine.

Scrooge i-a spus ce ar face. I-a explicat în detaliu că mai bine s-ar duce la naiba decât să vină la ei.

— Dar de ce așa? întrebă cu tristețe nepotul. De ce?

— De ce te-ai însurat? zise Scrooge.

— Pentru că m-am îndrăgostit.

— Pentru că te-ai îndrăgostit, bodogăni Scrooge. De parcă era ceva mai ridicol pe lume decât un „Crăciun fericit“. La revedere!

— Nu e așa, unchiule! Nu ai venit niciodată în vizită înaintea de a mă căsători. De ce folosești asta acum, drept motiv pentru a nu veni?

— La revedere! spuse Scrooge.

— Nu doresc nimic de la tine. Nu ți-am cerut ceva vreodată. De ce nu putem fi prieteni?

— La revedere! spuse Scrooge.

— Regret din suflet că ești neclintit în această privință. Nu ne-am certat niciodată. În spiritul Căciunului am făcut această încercare și o să-mi păstrez dispoziția până la capăt. Așa că îți doresc încă o dată un Crăciun fericit, unchiule!

— La revedere! spuse Scrooge.

— Și un An nou fericit!

— La revedere! spuse Scrooge.

Nepotul a părăsit camera fără să spună vreun cuvânt usturător, în ciuda celor întâmplute. S-a oprit în dreptul ușii de la intrare pentru a ura cele convenite funcționarului, care deși era înfrigorat până în măduva oaselor, tot era mai cald decât Scrooge, răspunzând pe un ton prietenos.

Auzindu-l, Scrooge a început să mormăie: „Încă unul, copistul meu cu cei cincisprezece șilingi pe săptămână, nevastă și copii, vorbește despre un Crăciun fericit. Mă duc la Bedlam².“

În timp ce îl conducea pe nepot afară, nebunul de copist a reușit să intre pe ușă cu doi străini. Erau doi domni impunători, plăcuți la vedere, care stăteau acum în biroul lui Scrooge, cu pălăriile scoase și cu brațele pline de acte și registre. Înclinându-se către el, unul a spus:

— Cred că ne aflăm la „Scrooge și Marley“, așa este? Întrebă, verificându-și lista. Cui am plăcerea să mă adresez, domnului Scrooge sau domnului Marley?

² Bedlam – Spitalul *Saint Mary of Bethlehem*, inițial construit ca stăreție, în 1247. În anul 1402 ajunsese azil de nebuni. Prin extensie, Bedlam a ajuns să semnifice în limba engleză, orice legat de nebunie sau o scenă de confuzie în masă – balamuc. Azilurile nu erau foarte diferite de închisori, cei internați aici erau supuși unor torturi groaznice, care erau numite „tratamente“. Se pare că multe persoane bogate ar fi internat acolo pe cei considerați incomozi: soți, soții, servitori, sau dușmani. Aceștia erau declarați nebuni și internați la azil, unde erau ținuți constant sub medicație, iar orice tentativă de a se spune ceva împotriva celui care i-a adus la azil, se cataloga ca fiind delir. (*n. tr.*)

— Domnul Marley e mort de șapte ani, răspunse Scrooge. Se împlinesc șapte ani chiar în această noapte.

Ei erau niște domni corpolenți, plăcuți la vedere.

— Fără îndoială că generozitatea răposatului este acum împărtășită de asociatul dumnealui, spuse unul dintre domni, întinzând scrisorile de acreditare.

Precis era așa. Cei doi semănau ca două picături de apă. La auzirea acestui cuvânt îngrozitor „generozitate“, Scrooge s-a încruntat, a dat din cap neaprobator și a întins înapoi scrisorile de acreditare.

— Cu ocazia sărbătorilor, domnule Scrooge, spuse unul dintre domni în timp ce luă un toc, este de așteptat, mai mult decât de obicei, să îi ajutăm pe cei nevoiași și suferinzi, care au dificultăți mari în prezent. Câteva mii, nu au nici strictul necesar și sute de mii trăiesc în condiții deplorabile.